

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาการใช้สารนิเทศของผู้ปฏิบัติงานด้าน
การพัฒนาสตรีในด้านต่างๆ ได้แก่ แหล่งสารนิเทศ เนื้อหา รูปแบบ ภาษา และความทันสมัยของ
สารนิเทศ พฤติกรรมการแสวงหาสารนิเทศของผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรี ได้แก่ วิธีการแสวง
หาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศต่างๆ และปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ การใช้สารนิเทศใน
การปฏิบัติงานและปัญหาในการใช้สารนิเทศในการปฏิบัติงาน โดยเริ่มจากศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ
การใช้และความต้องการใช้สารนิเทศจากเอกสารต่างๆ ได้แก่ หนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์
และงานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรีจากทั่วประเทศ
263 หน่วยงาน* โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรีในหน่วยงานราชการ 76 หน่วยงาน
2. กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรีในหน่วยงานเอกชน 174 หน่วยงาน
3. กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรีในหน่วยงานองค์การระหว่างประเทศ 13 หน่วยงาน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกำหนดโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ตามสูตร

$$N$$

$$1 + Ne^2$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

* ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อจัดทำทำเนียบนามองค์กรด้านการพัฒนาสตรีในประเทศไทย
ของคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ, 30 มีนาคม 2535.

ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรี

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$e = 0.05$ และ $N = 263$ หน่วยงาน

$$n = \frac{263}{1 + 263 * (0.05)^2}$$

$$= 159 \text{ หน่วยงาน}$$

จากขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นรวม 159 หน่วยงาน จะจำแนกขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรีในหน่วยงานราชการ กลุ่มนักปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรีในหน่วยงานเอกชน กลุ่มนักปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรีในหน่วยงานองค์การระหว่างประเทศ แบ่งตามสัดส่วนได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประเภทของหน่วยงาน	จำนวนประชากร (หน่วยงาน)	กลุ่มตัวอย่าง (หน่วยงาน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
หน่วยงานราชการ	76	46	92
หน่วยงานเอกชน	174	105	210
หน่วยงานองค์การระหว่างประเทศ	13	8	16
รวม	263	159	318

การเลือกกลุ่มตัวอย่างเลือกโดยการสุ่มประชากรแบบแยกประเภท หน่วยงานละ 2 คน โดยเลือกเฉพาะผู้บริหารหน่วยงาน และผู้ติดต่อประสานงานในหน่วยงาน

เพราะฉะนั้นได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรีในหน่วยงานราชการทั้งสิ้น 92 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรีในหน่วยงานเอกชนจำนวน 210 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรีในหน่วยงานองค์การระหว่างประเทศจำนวน 16 คน รวมขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 318 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลงานวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งมีทั้งฉบับภาษาไทย เพื่อแจกผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรีในหน่วยงานราชการและเอกชน และแบบสอบถามฉบับภาษาอังกฤษ เพื่อแจกแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรีในหน่วยงานองค์การระหว่างประเทศ โครงสร้างของแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถาม 3 ข้อ คือ หน่วยงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน ระยะเวลาที่ทำงานด้านการพัฒนาสตรี และสาขาของงานพัฒนาสตรีที่รับผิดชอบ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแหล่งสารนิเทศ เนื้อหา รูปแบบ ภาษา และความทันสมัยของสารนิเทศที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรีใช้ ประกอบด้วยคำถาม 7 ข้อ คือ

1. วัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ
2. แหล่งสารนิเทศต่างๆที่ใช้ ได้แก่ แหล่งสารนิเทศสถาบัน แหล่งสารนิเทศบุคคล และแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน
3. สาขาที่ใช้แหล่งสารนิเทศสถาบัน แหล่งสารนิเทศบุคคล และแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน
4. สาขาวิชาของสารนิเทศด้านการพัฒนาสตรีที่ใช้
5. สาขาวิชาอื่นๆของสารนิเทศที่ใช้ (นอกเหนือจากสาขาวิชาด้านการพัฒนาสตรี)
6. ความทันสมัยของสารนิเทศที่ใช้
7. รูปแบบและภาษาของสารนิเทศที่ใช้

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับวิธีการแสวงหาสารนิเทศ และปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ ประกอบด้วยคำถาม 3 ข้อ คือ

1. วิธีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสถาบัน แหล่งสารนิเทศบุคคล และแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน
2. การประสบปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ
3. ปัญหาที่ประสบในการแสวงหาสารนิเทศ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับการใช้สารนิเทศในการปฏิบัติงานและปัญหาในการใช้สารนิเทศในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยคำถาม 4 ข้อ คือ

1. การนำสารนิเทศที่แสวงหามาได้ไปใช้ในการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์
2. การประสบปัญหาในการใช้สารนิเทศในการปฏิบัติงาน
3. ปัญหาที่ประสบในการใช้สารนิเทศในการปฏิบัติงาน

4. สาเหตุที่ไม่แนะนำสารนิเทศที่แสงหามาได้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปทดสอบเบื้องต้นกับผู้ปฏิบัติงานพัฒนาสตรีในสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จำนวน 10 คน เพื่อวัดความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม อันจะใช้เป็นแนวทางแก้ไขทำเป็นแบบสอบถามที่สามารถใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

จากการทดสอบแบบสอบถาม พบว่ามีข้อบกพร่องบางประการซึ่งผู้วิจัยได้แก้ไขดังต่อไปนี้คือ

1. เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการใช้สารนิเทศ จากแบบสอบถามกำหนดไว้ 5 ข้อคือ เพื่อประกอบการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาตนเอง เพื่อเตรียมการสอนและฝึกอบรม เพื่อการเขียนบทความทางวิชาการและวัตถุประสงค์อื่นๆ ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามเขียนระบุว่า เพื่อการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มคำตอบเพื่อการวิจัยขึ้น

2. เกี่ยวกับสาขาวิชาของสารนิเทศด้านการพัฒนาสตรี เดิมแบบสอบถามไม่ได้ใส่ตัวเลขหน้าสาขาวิชาด้านการพัฒนาสตรีและไม่ได้กำหนดไว้ว่าให้ตอบทุกข้อ ปรากฏว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามบางคนไม่เข้าใจและเลือกตอบเพียงบางข้อเท่านั้น ผู้วิจัยจึงได้ใส่ตัวเลขเรียงลำดับสาขาวีชาดังกล่าว และเขียนข้อความต่อท้ายคำถามว่ากรุณาตอบทุกข้อ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

3. เกี่ยวกับสาขาวิชาอื่นๆของสารนิเทศ (นอกเหนือจากสารนิเทศในสาขาวิชาด้านการพัฒนาสตรี) เดิมแบ่งสาขาวีชาดังกล่าวตามการแบ่งหมวดหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้ ในสาขาสังคมศาสตร์ นั้นแบ่งสาขาวิชาย่อยออกเป็น การสื่อสารมวลชน รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา การพาณิชย์ และในสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์นั้น ได้แบ่งสาขาวิชาย่อยออกเป็น แพทยศาสตร์ เกษตรศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ การจัดการธุรกิจ การประชาสัมพันธ์ และการก่อสร้าง ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามชี้แจงว่าสับสนเพราะการสื่อสารมวลชน ซึ่งเป็นสาขาย่อยในสาขาสังคมศาสตร์ และการประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นสาขาย่อยในสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์นั้นเป็นสาขาวิชาที่มีความใกล้เคียงกันควรตัดข้อใดข้อหนึ่งออกไป ดังนั้นเพื่อให้แบบสอบถามมีความกระชับและไม่สับสน ผู้วิจัยจึงได้ทำการแก้ไขโดยตัดสาขาวีชาจรรยาบรรณซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นสาขาย่อยในสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ออกไป ให้เหลือสาขาการสื่อสารมวลชนซึ่งเป็นสาขาย่อยในสาขาสังคมศาสตร์ไว้

4. เกี่ยวกับรูปแบบของสารนิเทศที่ใช้ เดิมแบบสอบถามได้อธิบายต่อท้ายความหมายของรูปแบบสารนิเทศไว้บางประเภทเท่านั้น โดยอธิบายด้วยการเขียนศัพท์ภาษาอังกฤษต่อท้ายศัพท์ภาษาไทย ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามเขียนว่ามีรูปแบบสารนิเทศบางประเภทที่ไม่ได้เขียนศัพท์ภาษาอังกฤษต่อท้ายทำให้ไม่เข้าใจว่าคืออะไร เช่น นามานุกรม สาระสังเขป ควรได้มีการเขียนศัพท์ภาษาอังกฤษต่อท้ายศัพท์ภาษาไทยดังกล่าวด้วย ซึ่งผู้วิจัยก็ได้ดำเนินการแก้ไขโดยการเขียนศัพท์ภาษาไทย

อังกฤษต่อท้ายศัพท์ภาษาไทยดังกล่าวแล้ว

5. เกี่ยวกับปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ ในตอนที่ 3 การใช้สารนิเทศในการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ และปัญหาในการนำสารนิเทศที่แสวงหามาได้ไปในการปฏิบัติงานในตอนที่ 4 นั้น ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนขึ้นแจ่ว่าควรเพิ่มคำถามนำก่อนว่าเคยประสบปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศหรือไม่เคยนำสารนิเทศที่แสวงหามาได้ไปใช้ในการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และเคยประสบในการนำสารนิเทศที่แสวงหาได้มาใช้ในการปฏิบัติงานหรือไม่ เพราะผู้ตอบแบบสอบถามบางคนที่ไม่เคยประสบปัญหาดังกล่าวไม่สามารถตอบคำถามได้ ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มคำถามดังกล่าวไว้ในตอนที่ 3 และตอนที่ 4

6. เกี่ยวกับปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ นั้น ผู้ตอบแบบสอบถามได้เขียนระบุว่าไม่ทราบวิธีค้นหาสารนิเทศเพราะใช้เครื่องมือช่วยค้นหรือคอมพิวเตอร์ไม่เป็น ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มคำตอบว่าไม่ทราบวิธีค้นหาสารนิเทศที่ต้องการ เช่น ใช้เครื่องมือช่วยค้นหรือคอมพิวเตอร์ไม่เป็นขึ้น

หลังจากได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบสอบถามที่สมบูรณ์ขึ้น และนำแบบสอบถามดังกล่าวไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้รวม 318 คน (โปรดดูรายละเอียดของแบบสอบถามในภาคผนวก ข)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรีในหน่วยงานต่างๆ ทั่วประเทศจำนวน 318 คน ดังต่อไปนี้

1. การส่งแบบสอบถาม

- 1.1 วันที่ 12 ตุลาคม 2535 ส่งแบบสอบถามแก่หน่วยงานราชการ 92 คน
- 1.2 วันที่ 14 ตุลาคม 2535 ส่งแบบสอบถามแก่หน่วยงานเอกชน 210 คน
- 1.3 วันที่ 1 พฤศจิกายน 2535 ส่งแบบสอบถามแก่หน่วยงานองค์การระหว่างประเทศ

16 คน

เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2535 ได้แบบสอบถามคืนมา 200 ชุด หรือคิดเป็นร้อยละ 62.89

2. การทวงแบบสอบถาม

ดำเนินการส่งจดหมายทางแบบสอบถามวันที่ 1 มกราคม 2536 และวันที่ 31 มกราคม 2536 ได้รับแบบสอบถามคืนกลับมารวม 266 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.26

หลังจากตรวจสอบข้อมูลแล้ว พบว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 263 ชุด หรือคิดเป็นร้อยละ 82.70

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์ (SPSS Statistical Package for the Social Sciences) ดังนี้

1. การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ใช้วิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ การใช้แหล่งสารนิเทศ เนื้อหา รูปแบบ ภาษาและความทันสมัยของสารนิเทศ วิธีการแสวงหาสารนิเทศ ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ การใช้สารนิเทศในการปฏิบัติงาน และปัญหาในการใช้สารนิเทศในการปฏิบัติงาน

2. หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้ศึกษาการใช้แหล่งสารนิเทศ การใช้สารนิเทศในสาขาวิชาด้านการพัฒนาสตรี ความทันสมัยของสารนิเทศ รูปแบบและภาษาของสารนิเทศที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรีใช้ และใช้วิธี One way Analysis of Variance ในการแบ่งกลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสตรีเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย สำหรับค่าเฉลี่ยในการประมวลผล เนื่องจากแบบสอบถามมีการประเมินค่าโดยแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย และไม่มีใช้เลย โดยระดับไม่มีใช้เลขจะประเมินค่า = 0 และไม่นำมาคิดในการหาค่าเฉลี่ยดังนั้นจะกำหนดระดับค่าเฉลี่ยดังนี้

2.50 - 3.00 = มาก

1.50 - 2.49 = ปานกลาง

1.00 - 1.49 = น้อย

0 = ไม่มีใช้เลย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยละเอียดจะได้นำเสนอในบทที่ 4 และบทที่ 5 ต่อไป